

**VIERING VAN DE
VIJFDE ZONDAG
VAN DE VASTEN**

*Denk niet meer aan het verleden
en sla geen acht op wat al lang voorbij is.
Ik onderneem iets nieuws; het begin is er al.
Zie je het niet ?
(Jesaja 43*

VOORAF

Orgel

INTREDE Het leven voert ons (3c) *t.: Sytze de Vries*
m.: Willem Vogel

WELKOM.

*Paasbloemen bloeien
met de kou nog in de lucht.
Lammeren dartelen rond
met de vorst nog in de grond.*

*Eerder dan verstandig lijkt
bouwen vogels hun nest,
verheffen hun stem en
zingen hun hoogste lied.*

*Terwijl in denken en doen
het verleden lijkt te domineren
en het heden nors regeert
daagt een toekomst niet te stuiten.*

*'Ik onderneem iets nieuws'
hoort Jesaja God zeggen.*

*Welkom u allen hier
omwille van elkaar, in Gods naam.* +

Lied. Het leven voert ons (2c)

SCHULD BEKENNEN.

V.: De nood die heerst
en ik niet lenig;
de helpende hand
die ik niet toesteeek.
De troost die wordt gevraagd
en ik niet breng.

**G.: Het zij me vergeven
door wie er onder lijden.**

V.: Het recht
dat wordt geschonden
en ik niet verschaf,
de liefde die ik niet toon.
De trouw die ik beloof
en niet opbreng.

**G.: Het zij me vergeven
door wie er onder lijden.**

V.: De wonden die
worden toegebracht
en ik niet heel;
het leven dat ik schend.
Mijn God die me vraagt
en die ik afval.

**G.: Het zij me vergeven
door wie er onder lijden;
het zij me vergeven
door U, mijn God.**

BEZINNING.

Woord en lied

A.: Dat het mij is gegeven *t.: M. Zagers*
in U te aarden, *m.: W. Vogel*
Grond van mijn grond.

*Verklaar het verleden niet zalig.
Het was zowel woestijn als oase.*

A.: Dat het mij is gegeven
in U te aarden,
Grond van mijn grond.

*Verklaar het heden niet zalig,
Het is zijn aard voorbij te gaan.*

A.: Dat het mij is gegeven
in U te aarden,
Grond van mijn grond.

*Vertrouw op de toekomst en
zet er je schouders onder.*

A.: Dat het mij is gegeven
in U te aarden,
Grond van mijn grond.
Kome wat komt.

GEBED.

Zoals licht uit duister,
de morgen uit de nacht -

zoals lente uit winter,
de vrucht uit het zaad -

zoals lach en traan
uit een bewogen hart -

zo ontluiken moed en vertrouwen
uit het diep van mensen

die U, God en Goed,
durven te beleven als

Ziel van hun bestaan,
Hart van alle leven.

Amen.

Lied.

*t.: M. Zagers
m.: W. Vogel*

A.: We zijn geen vreemden voor elkaar
al spreken we andere talen.
We zijn geen vreemden voor elkaar
we zijn van één zon de stralen.

K.: We vormen een geheel
en jij en ik zijn deel -

A.: waar een mens lijdt
lijdt heel de wereld.

EERSTE LEZING.

Jesaja 43,16-21

Dit zeg ik namens de Heer.

Denk niet meer aan het verleden; sla geen acht op wat lang voorbij is. Ik onderneem iets nieuws, het begin is er al: zie je het niet? Ik leg een weg door de steppe, door de woestijn laat Ik rivieren stromen. Wilde beesten, jakhalzen, struisvogels hebben ontzag voor Me. Want door de steppe laat Ik beken stromen, rivieren door de woestijn, zodat mijn mensen zich kunnen laten. En zij, mijn mensen, zullen Mij hoog houden.

Lied.

- A.: We zijn naar 't zelfde beeld gevormd
al zien we met andere ogen.
We zijn naar 't zelfde beeld gevormd
door één Levensgeest bewogen.**
- K.: We vormen een verband
zijn aan elkaar verwant -
- A.: waar een mens sterft
sterft heel de wereld.**

HET EVANGELIE.

Johannes 8,1-11

In die tijd begaf Jezus zich naar de Olijfberg. 's Morgens vroeg verscheen hij weer in de tempel en het volk kwam massaal naar hem toe. Hij ging zitten en gaf onderricht. Toen brachten schriftgeleerden en farizeeën hem een vrouw die op overspel was betrapt. Zij zetten haar midden in de kring en zeiden: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt terwijl ze overspel bedreef. Nu heeft Mozes ons in de Wet bevolen zulke vrouwen te stenigen. Maar jij, wat zegt jij ervan?' Dit bedoelden ze als een strikvraag in de hoop hem ergens van te kunnen beschuldigen. Jezus echter boog zich voorover en schreef met zijn vinger in het zand. Toen zij bleven vragen rechtte hij z'n rug en zei: 'Laat degene onder jullie die zonder zonden is, als eerste een steen naar haar gooien.' Hij boog zich weer voorover en schreef in het zand en zij . . . zij dropen af één voor één, de oudsten het eerst zodat Jezus alleen achterbleef met de vrouw die daar nog steeds stond. Hij richtte zich op en zei: 'Vrouw, waar zijn ze gebleven? Heeft niemand je veroordeeld?' Zij antwoordde: 'Niemand, Heer.' Toen zei Jezus haar: 'Ook ik veroordeel je niet; ga heen en zondig niet meer.'

Lied.

- A.: We zijn een leven onderweg
al volgen we andere wegen.
We zijn een leven onderweg
en wie komt geen ander tegen.**
- K.: De grond van dit bestaan
in vrede samengaan
- A.: wie een leven redt
redt heel de wereld.**

MEDITATIE.

*Jezus schreef met zijn vinger in het zand.
Hij bukte zich en schreef in 't zand, wij weten
niet wat hij schreef, hij was het zelf vergeten,
verzonken in de woorden van zijn hand.*

*De schriftgeleerden, die hem aan de tand
hadden gevoeld over een vrouw, van hete
hartstochten naar een andere man bezeten ...
de schriftgeleerden stonden aan de kant.*

*Zondig niet meer, zei hij, ik oordeel niet.
Ga heen en luister, luister naar het lied.*

*En hij stond recht. De woorden lieten los
van hun figuur en brandden in de blos
waarmee zij heenging, als een kind zo licht.
Zo geestelijk schreef Jezus zijn gedicht.*

Bijbelgeleerden en nieuwsgierige bijbellezers vragen zich van generatie op generatie af wat Jezus van Nazaret - met de priemende blikken van de schriftgeleerden op zich gericht en de betraande ogen van de vrouw van hem afgewend - met zijn vinger in het zand heeft geschreven. Gerrit Achterberg, die zoals elke ware dichter liever achter dan op of tegen woorden kijkt, zegt dat Jezus het zelf ook niet geweten heeft, - zó was hij in de woorden van zijn hand verzonken en zo 'geestelijk' schreef hij, dat zij er gezond van bloosde en heenging 'als 'n kind zo licht'. Gevestigde godsdiensten laten zich, zoals de schriftgeleerden hier, ertoe verleiden hard en als 'in Gods naam' mensen de maat te nemen, de wet te stellen, op te nemen of uit te bannen. Geloof, gelovig besef voelt voor mensen, toont 'sprakeloos' begrip, oordeelt niet, leeft mee.

*Godsdiensten kunnen mensen uit elkaar drijven;
maar mystiek, het diepe besef, de stille niet
te verwoorden intuïtie dat alle leven met elkaar
in een mysterievol geheel verbonden is,
maakt mensen bewust van de band
die ze met de schepping en met elkaar hebben.'*

(naar Karen Armstrong)

Een godsdienst waarin het religieuze mystieke besef van eenheid en verbondenheid binnen het ene mysterie van het bestaan onherkenbaar is geworden en overwoerd wordt door wet en weet, - zo'n godsdienst heeft de geest gegeven.

Er komt een nieuwe religiositeit, die enge oude geloofsvormen achter zich laat en aansluit bij de traditie van het innerlijk ervaren en mystiek. De kennis die daaruit voortkomt is in wezen zelfkennis en tegelijk 'kennis met het goddelijke'. Ze leidt niet tot moord en doodslag zoals angstig dogmatisme dat doet, maar is eerder levengevend. Wie woont in het mysterie zal in alles en iedereen ditzelfde mysterie zien, respecteren en liefhebben.

(Hein Stufkens)

*Ik onderneem iets nieuws; het begin is er al.
Zie je het niet?* hoorde Jesaja God zeggen.

'Ik maak een nieuw begin met jullie: Ik grif me in je binnenste, schrijf me in je hart . . . Niemand hoeft een ander nog op mij te wijzen. Want groot of klein, iedereen kent mij' schreef Jeremia namens God zoveel eeuwen geleden in een land en voor een volk dat door een diep dal ging en zocht naar nieuwe oriëntatie en motivatie. (31,31-34)

'Geloof me, er komt een uur dat de Vader noch op die berg ginds noch in Jeruzalem aanbeden wordt. Er komt 'n uur - 't is er al - dat ware aanbidders de Vader aanbidden in géést en wáárheid.' (Joh. 6)

Deze gedachte van een nieuw universeel begin vanuit het innerlijk van de mens, waarbij ieders eigen vesting, afbakening, heilig huisje vervalt, leefde onder de christenen die met Johannes vorm gaven niet aan een kerkinstituut, maar aan de 'agapè', de liefdesgemeenschap van mensen. Ook in de tijd die wij beleven begint het velen - nooit allen! - duidelijk te worden, dat kerk en maatschappij 'n nieuwe verwoording en beleving van het leven behoeven om verder te kunnen. En ook nu zijn er mensen die zoals de profeten destijds - ook aan het adres van de kerk - vurig oproepen om een nieuw begin te maken.

'Een uiterlijk, door wetten en regels bepaald geloof wordt een innerlijk geloof; een van bovenaf opgelegd geloof een van onderaf beleefd geloof. Een klakkeloos aanvaard geloof een kritisch doorleefd geloof; en een benauwend geloof zal een bevrijdend geloof worden. Ik ben er eerlijk gezegd van overtuigd dat we min of meer zijn blijven steken in uiterlijke vormen, terwijl de eigenlijke bedoeling van het geloof werd verwaarloosd: openstaan voor het 'heilig geheim', 't mysterie dat ons leven bepaalt.' (Ton Baeten)

We moeten tot een hernieuwd besef komen van onze gezamenlijke afkomst en onze gezamenlijke bestemming, - een besef van dat ene lichaam waar alles wat leeft deel van is en waarvan de vitaliteit en gezondheid ons aller levensvoorwaarde is. (H. Stufkens)

Ondanks de schijn van het tegendeel is er in het westen een proces van verinnerlijking gaande. Opvallend hoe woorden die voor altijd vergeten leken - mysterie en mystiek - overal opduiken. En bij de ontdekking van de nieuwe weg speelt niet rede-redenering-bewijs de eerste viool, maar de *intuïtie*, dat aangeboren sprakeloze religieuze besef dat de grote Einstein 'geschenk Gods' noemt, waarvan 't verstand de knecht is.'

'Helaas' zegt hij 'hebben wij de knecht tot koning gekroond en zijn we het godsgeschenk vergeten.'

Hij heeft nog gelijk, maar na alle rusteloosheid, herrie, overdaad ervaren steeds meer mensen:

'Mystiek is voor monnik, moeder en melkboer.

Met andere woorden voor iedereen.

Mystici zijn geen apart soort volk.'

(Tessa Bielecki)

Kort orgel

BELIJDENIS

lied; t.: M. Zagers
m.: W. Vogel

**A.: Om God te leven heeft Hij mensen
aan de rand van dood en samenleven
een open hand gegeven maar meer nog:
geloof, geloof in zichzelf en het leven.**

K.: *Zoveel mensen aangetast
in hun eigenwaarde
anders-zijn het wordt een last
een lot zwaar mee te dragen.*

**A.: Om God te leven heeft Hij mensen
aan de rand van dood en samenleven
een open hand gegeven maar meer nog:
geloof, geloof in zichzelf en het leven.**

*Niemand meer of minder mens:
'Laat je zien en horen,
beeld van God, zo onbegrensd
en mooi, te mooi voor woorden.'*

**A.: Om God te leven heeft Hij mensen
aan de rand van dood en samenleven
een open hand gegeven maar meer nog:
geloof, geloof in zichzelf en het leven.**

ONDERBREKING.

Brood en Beker
Collecte

Lied.

BROOD EN BEKER.

Brood is er om van te eten
en om te weten
mens van de aarde te zijn.

Brood is er om te delen
en om te weten
verbonden Gods mensen te zijn.

GEDACHTENIS.

Bid voor die ziek en ongerust zijn;
iedereen krijgt ermee te maken.

Bid voor die zwak en oud bijstaan;
iedereen wordt ooit gevraagd.

Gedenk hen met wie wij lief en leed
deelden en die ons zijn voorgegaan.
In eerbiedige gedachtenis noemen wij:

Gedenk de duizenden en duizenden
die, - waar niet ? - door het beven van
de aarde overvallen en neergegaan.

Bid voor die achterblijven.

Bid voor hen, jonge mensen, die
tot opbouw en vrede uitgezonden,
lijf en leden riskeren, 't leven verliezen.

Er zij licht, vrede, rust.

Lied.

t.: P. Verhoeven

m.: Perry

K.: Gij God aanwezig in de tijden
hier en overal, gezien gevierd
als bron van leven. Gij die met
ons zijt vanaf de moederschoot;
verhoopt, vermoed voorbij het graf,
voorbij de dood.

A.: **Mijn God ik zoek naar U**
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.

GEBED AAN TAFEL.

V.: *Gij die leven zijt,*
schepper liefde vader heet -

als aangeboren de mens in het hart,
vanaf den beginne beleden
door uw stille getuigen van nature:

gezien in zon en maan;
in de aarde die ons voedt, draagt
en bergt in haar schoot -

bevestigd en betwijfeld,
gezocht en gemeden en de eeuwen door
geroepen bij de wieg en het graf -

Gij naar wie wordt uitgezien
als naar onze hoop vervuld,
een hemel die ons wacht -

die telkens weer hoogste goed
en vaste grand, ziel en zaligheid
van mens en alle leven blijkt te zijn -

in wet en weet niet te vangen;
enkel te beleven in
liefde gevraagd en liefde gegeven -

*Gij bent gezien in een mens,
Jezus van Nazaret: U een zoon geworden,
ons een naaste gebleven.*

**A.: Alwie eten van dit brood t.: P. Verhoeven
en samen deze beker willen delen,
zij zijn elkaar van harte trouw m.: Perry
bij lief en leed tot alles is volbracht.**

*V.: Hij is in de wereld
licht voor blinden, lied voor doven
woord voor stommen geworden.*

*Hij ging met die belast beladen
gebukt geknakt door het leven gaan;
reikte ziek en gemeden de hand.*

*Onecht, onoprecht verdroeg hij niet,
ontmantelde schone schijn en
zag in kinderoogen de hemel dagen.*

*Hij huiverde voor de beker van het lijden
totdat hij vertrouwvol zeggen kon:
Vader, ik leg me bij U, in U neer.*

**A.: Alwie eten van dit brood
en samen deze beker willen delen,
zij zijn elkaar van harte trouw
bij lief en leed tot alles is volbracht.**

*V.: De avond voor zijn sterven
heeft hij brood genomen, gezegend
en gebroken met de woorden:*

*Dit ben Ik en Ik zeg u
dat ge met mij aan tafel
zult eten en drinken in Vaders huis.*

*Hij heeft de beker
met alles wat hem lief en heilig is
overgedragen aan die bij Hem waren
met de woorden: Neem de beker
van Mij over en drink hem samen;
maak een nieuw begin en
doe wat ik heb gedaan.*

**A.: Alwie eten van dit brood
en samen deze beker willen delen,
zij zijn elkaar van harte trouw
bij lief en leed tot alles is volbracht.**

*V.: De hoop op leven
in het hart van mensen verankerd;
de komst van een wereld in vrede,
het visioen van de voltooiing
door Hem gezien, geopend -*

*zijn vaste vertrouwen dat alles
zich tenslotte ten goede keert,
zijn geloof in leven
doorheen de dood, hoe dan ook -*

*het kan ons niet meer ontnomen,
onder stof bedolven,
in een graf begraven worden.*

Bid zoals hij, bid in zijn naam.

ONZE VADER

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Woord en lied

- A. Wat in mensen leeft
aan vreugde en verdriet
het wordt gedragen
op de woorden van een lied.**

*t.: M. Zagers
m.: W. Vogel*

*Meer nog dan anders
in deze tijd beseffen
dat waar en waarachtig
echt en oprecht in rust en
uit stilte worden geboren.*

- A. Wat in mensen leeft
aan droom en visioen
het staat geschreven
in verhalen nu en toen.**

*Meer nog dan anders
in deze tijd beleven
dat wij allen behoren tot
het ene gegeven leven dat we
in alles met elkaar moeten delen.*

- A. Wat in mensen leeft
aan twijfel en geloof
het houdt ons gaande
als een stille stem van hoop.**

*Meer nog dan anders
in deze tijd erkennen
dat sober de menselijke maat;
dat voldoende rijkelijk is en
dat overdaad schaadt.*

- A. God die ons omgeeft
Uw schepping niet verlaat
naar wie wij leven
hart en ziel van wat bestaat.**

ZEGENWENS.

Zegenen wij elkaar
bij lief en leed
met hart en handen.

En zegene ons God en Goed
in de naam van
Vader, Zoon en Heilige Geest

A.:   **Amen.**

ORGELSPEL